

**Překlad prostředků mluvenosti v beletrii.
Stoletá historie překladu Maupassantovy povídky *Ivrogne***

Abstrakt

Disertační práce porovnává stylizaci dialogu francouzského originálu Maupassantovy povídky *Ivrogne (Opilec)* z roku 1884 s pěti českými překlady vydanými v období od r. 1902 do r. 1997. Předmětem srovnávací analýzy jsou prostředky mluveného jazyka včetně dialektu, které se velmi výrazně uplatňují v dialogích této povídky a jsou pro interpretaci Maupassantova textu významným vodítkem.

Analýze excerpovaného materiálu předchází popis základních znaků mluvené francouzštiny a češtiny a srovnání jejich stratifikací. Usouvztažnění mluvenostních variet obou jazyků je důležitým předpokladem posouzení adekvátnosti překladu prostředků mluveného jazyka použitých v jednotlivých českých verzích povídky *Ivrogne*.

Práce zohledňuje také vývoj estetických překladatelských norem v českém prostředí a jejich vztah k normě domácí beletrie, přičemž přináší nástin výrazných tendencí českého uměleckého překladu, které se uplatňovaly při převodu prostředků mluvenosti z francouzštiny do češtiny ve sledovaném časovém rozmezí.

Jednotlivé jazykové prostředky použité v analyzovaných překladech jsou interpretovány v kontextu doby, v níž překlady vznikly. Při jejich stylistickém hodnocení vycházíme především z dobových jazykových příruček (slovníků a gramatik) a přihlížíme k diachronně zaměřeným studiím o jazykových jevech zkoumaných období.

Analýzy jednotlivých českých verzí povídky *Ivrogne* zaznamenávají proměny pohledu na mluvenost v kontextu českého literárního překladu. Přinášejí také zjištění, že stylové charakteristiky Maupassantova textu reflektují především překlady z druhé poloviny 20. století.